

आदेश

गृह विभाग, मंत्रालय,

मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- ३० ऑगस्ट, २०००

मोटर वाहने
अधिनियम,
१९८८

क्रमांक-टिआरए-०४९९/सीआर-१०२/पोल-८:-

ज्याअर्थी, राज्यातील

महामार्गावरील वाढते अपघात व बदलत्या गुन्हेगारीच्या समस्या सततपणे व प्रकर्षाने शासनाच्या समोर येत राहिल्यामुळे आणि त्यासोबत हत्यारे, स्फोटके, मादक द्रव्ये यांची चोरटी वाहतूक तसेच राज्यातील महत्वाच्या राष्ट्रीय व राज्य महामार्गावर प्रवाशांचे खून, दरोडे, चो-या, लुटमार यांचे प्रमाण वाढत गेल्याचे तसेच दहशतवादी व अतिरेकी कारवाया वाढल्याचे दिसून आल्याने शासनाने महामार्गावर सतत गस्त घालून सभाव्य गुन्ह्यांना प्रतिबंध करणे व सुरक्षा प्रदान करण्याचे काम महामार्ग पोलीस यांच्याकडे सोपविण्यात आले आहे.

महामार्ग पोलीसांकडे आवश्यक असणारे मनुष्यबळ व साधनसामग्री उपलब्ध आहे. परंतु वाहन चालकांवर खटले भरण्याचे अधिकार त्यांना नाहीत. जर एखादा गुन्हा घडला तर यासंबंधीची तक्रार फिर्यादी म्हणून महामार्ग पोलीसांकडून ती शेजारच्या पोलीस ठाण्यावर दाखल करण्यात येते. त्यामुळे वेळेचा अपव्यय होऊन वाहन चालकांवर महामार्ग पोलीसांचा प्रभाव पडत नाही. याउलट वाहन चालकांवर खटले भरण्याचे अधिकार मोटर परिवहन विभागास आहेत. परंतु त्यांच्याकडे साधनसामग्री व मनुष्यबळ पुरेसे नाही असे परिवहन विभागाचे म्हणणे आहे. या महामार्गावरील वाहतूक नियंत्रित करण्यासाठी तसेच वाहन चालकांवर योग्य तो प्रभाव राहण्यासाठी व वाहतूक विषयक नियमाखाली घडणा-या गुन्ह्याबद्दल कारवाई करण्याच्या दृष्टीने महामार्ग पोलीसांकडून त्यांना असे अधिकार प्रदान करण्यासंबंधी शासनाकडे सातत्याने प्रस्ताव सादर करण्यात येत आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून शासन मोटर वाहन कायदा, १९८८ व त्याखालील करण्यात आलेल्या नियमातील अधिकार मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्ग व राष्ट्रीय महामार्ग क्र.४ वरील महामार्ग पोलीसांच्या घटक केंद्रावर कार्यरत असणा-या पोलीस उपअधीक्षक, पोलीस निरीक्षक व पोलीस उपनिरीक्षक यांना अधिकार प्रदान करीत आहे. हे अधिकार नवी मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावरील कळंबोली ते देहूरोड फाटा व मुंबई-पुणे राष्ट्रीय महामार्ग क्र.४ वर पळसपे फाटा ते देहूरोड फाटा या मार्गावरील वाहतूकीसंबंधी वापरण्यात येतील. तसेच महामार्ग पोलीसांची जी घटक केंद्रे या महामार्गावर कार्यन्वित आहेत त्या घटक केंद्रावरील वरील दर्जाचे अधिकारी हे अधिकार वापरतील.

महामार्ग पोलीस उपनिरीक्षक व त्यांचे वरिष्ठ पोलीस अधिकारी यांना उपरोक्तप्रमाणे प्रदान करण्यात आलेले खटले भरण्याचे अधिकार प्रथमतः
दिनांक:- ३१.१.२००१ पर्यंतच्या कालावधीसाठी देण्यात येत आहे.

खटले भरण्याचे अधिकार

अ.क्र.	प्रयोजन	मोटर वाहन कायद्यातील कलम	वाहतूकविषयक गुन्हा व त्यासाठीचा दंड
१	रूल ऑफ रोड रेग्युलेशन अपेंडिक्स- १६ (केंद्रीय मोटर वाहन नियम)	कलम १५(२) सह कलम १७७	रस्त्यावर वाहन उभे करून वाहतूकीस अडथळा करणे. तडजोड आकारणी रु.१००/-
२	रूल ऑफ रोड रेग्युलेशन अपेंडिक्स- १६ (केंद्रीय मोटर वाहन नियम)	कलम ६ (अ) (ब) (क) (ड) सह कलम १७७	धोकादायक रितीने वाहन ओलांडणे. तडजोड आकारणी रु.१००/-
३	मोटर वाहन अधिनियम, १९८८	कलम ११२, १८३	वेगमर्यादेचे उल्लंघन करणे. तडजोड आकारणी रु.२००/-
४	मोटर वाहन अधिनियम, १९८८	कलम १८४	धोकादायक रितीने वाहन चालविणे. तडजोड आकारणी रु.५००/-
५.	मोटर वाहन अधिनियम, १९८८	कलम १८५	मद्य किंवा अमली पदार्थांचे सेवन करून त्याच्या अमलाखाली वाहन चालविणे, या गुन्ह्यासाठी तडजोड आकारणी विहीत नाही. परंतु गुन्हा करणा-या वाहन चालकास रक्त चाचणीसाठी प्रथम शासकीय रुग्णालयात व त्यानंतर संबंधित पोलीस ठण्यात नेऊन कार्यवाही करणे बंधनकारक आहे.
६.	मोटर वाहन अधिनियम, १९८८	कलम ६६(१)	खाजगी वाहनातून प्रवाशांची वाहतूक करणा-या वाहन चालकाची व वाहनांची माहिती टिपून ती राज्य मोटर परिवहन विभागास पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविणे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मा.पु.लोखंडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग

प्रति,
पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
अप्पर पोलीस महासंचालक (वाहतूक) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
पोलीस आयुक्त, नवी मुंबई.
पोलीस अधिक्षक, महामार्ग पोलीस, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
पोलीस अधिक्षक, रायगड/पुणे.
उप सचिव [परिवहन-२], गृह विभाग.